

DZIEJE NAJNOWSZE

KWARTALNIK

POŚWIĘCONY

HISTORII

XX WIEKU

2 - 1977

W zeszytach 2/1977 publikują swe prace m. in.:

Andrzej Bartnicki, doc. dr, Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego

Tadeusz Białas, dr, Instytut Historii Uniwersytetu Gdańskiego

Piotr Kraszewski, dr, Zakład Badań nad Polonią Zagraniczną PAN w Poznaniu

Izaak Lewin, prof. dr, Yeshiva University, Nowy Jork

Zygmunt Mańkowski, doc. dr, Instytut Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Jan Sobczak, dr, Instytut Ruchu Robotniczego Wyższej Szkoły Nauk Społecznych przy KC PZPR

Wiesława Toporowicz, dr, Instytut Ruchu Robotniczego Wyższej Szkoły Nauk Społecznych przy KC PZPR

Zenon Wartel, dr, Instytut Nauk Społeczno-Politycznych Akademii Rolniczej w Poznaniu

Tomasz Wituch, dr, Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego

P O L S K A A K A D E M I A N A U K
I N S T Y T U T H I S T O R I I

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik IX

1977

2

Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk
Zakład Narodowy im. Ossolińskich
Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk
1977

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Jan Borkowski, Marian Marek Drozdowski, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński, Hanna Jędruszczak, Piotr Łossowski, Marian Malinowski, Zygmunt Mańkowski, Waldemar Michowicz, Stanisław Sierpowski, Henryk Słabek, Witold Stankiewicz, Jerzy Janusz Terej, Jan Tomicki, Roman Wapiński, Wojciech Wrzesiński, Janusz Zarnowski

REDAKTOR

Czesław Madajczyk

SEKRETARZ

Stanisława Lewandowska

Adres Redakcji

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo, Wrocław 1977.
Nakład: 1200 egz. Objętość: ark. wyd. 18,40, ark. druk. 13,38, ark. form. A1 17,80. Papier druk. sat. III kl., 80 g, 70 × 100. Oddano do składania 5 III 1977. Podpisano do druku 10 VIII 1977. Druk ukończono w sierpniu 1977 r. Wrocławska Drukarnia Naukowa.
Zam. nr 1181/77 — F-11 — Cena zł 30.—

SPIS TREŚCI

W sześćdziesiątą rocznicę Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej:

Jan Sobczak — Historiografia polska o Rewolucji Październikowej (osiągnięcia ostatniego dwudziestolecia 1957—1976)	3
Wiesława Toporowicz — Komisariat polski i Komisja Likwidacyjna do spraw Królestwa Polskiego w Piotrogradzie w świetle nowych dokumentów archiwalnych	21
Andrzej Bartnicki — Idee Rewolucji Październikowej a Afryka w okresie międzywojennym	45
Tomasz Wituch — Stosunki radziecko-tureckie 1917—1922	61

*

Piotr Kraszewski — Kryzys autorytetu Foreign Office w latach 1914—1922	79
Tadeusz Białas — Kształtowanie się programu emigracyjno-kolonialnego Ligi Morskiej i Kolonialnej w latach 1924—1930	103
Zenon Wartel — Dążenie mniejszości niemieckiej do rozszerzenia swych uprawnień w Polsce po przewrocie majowym	123
Zygmunt Mańkowski — Uwagi o kancelariach polskich konspiracyjnych wojskowych organizacji w latach II wojny światowej	139

MISCELLANEA

Izaak Lewin (Yeshiva University, Nowy Jork) — Próby ratowania Żydów europejskich przy pomocy polskich placówek dyplomatycznych podczas II wojny światowej	147
Władysław Biernacki, Stanisław Kossuth — Podziemna organizacja górnictwa węglowego w czasie okupacji	165

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Krzysztof Gawlikowski — Japonia — USA: od rywalizacji i okupacji do partnerstwa	175
---	-----

*

I. Klarner, Emigracja polska z Królestwa Polskiego do Brazylii w latach 1890—1914 — Halina Janowska	180
---	-----

M. Orzechowski, Wojciech Korfanty. Biografia polityczna — Jerzy J. Terej	184
Documents on British Foreign Policy 1919—1939 — Henryk Korczyk	186
W. M. Carlgren, Svensk utrikespolitik 1939—1945. Allmänna Förlaget. — Henryk Batowski	192
W. Kubijowycz, Ukrajinci w Heneralnij Hubernji 1939—1941. Istorija Ukra- ins'koho Centralnoho Komitetu — Ryszard Torzecki	196
T. Sierocki, Warszawska organizacja PPS 1944—1948 — Antoni Reiss	200

ŻYCIE NAUKOWE

Z prac szwedzkich i fińskich historyków o II wojnie światowej — Henryk Batowski	203
---	-----

СОДЕРЖАНИЕ

<i>К шестидесятой годовщине Великой Октябрьской социалистической революции:</i>	
Ян Собчак — Октябрьская революция в польской историографии (работы последнего двадцатилетия 1957-1976)	3
Веслава Топорович — Польский комисариат и Ликвидационная комиссия по делам Королевства Польского в Петрограде в свете новых архивных документов . . .	21
Анджей Бартниcki — Идеи Октябрьской революции в Африке в межвоенный период	45
Томаш Витух — Советско-турецкие отношения в 1917-1922 гг.	61

*

Петр Крашевски — Кризис авторитета „Форейн Оффис” в 1914-1922 гг.	79
Тадеуш Бялас — Эмиграционно-колониальная программа Морской и колониальной лиги в 1924-1930 гг.	103
Зенон Вартель — Попытки немецкого меньшинства расширить свои права в Польше после майского переворота	123
Зыгмунт Маньковски — Замечания о канцеляриях польских подпольных организаций в годы второй мировой войны	139

РАЗНОЕ

Исаак Левин (Ешива Университи, Нью-Йорк) — Помощь польских дипломатических представительств европейским евреям во время второй мировой войны	147
Владимир Бернацки, Станислав Коссут — Подземная организация работниковкаменноугольной промышленности во время оккупации	165

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

CONTENTS

On the 60th Anniversary of the Great Socialist October Revolution:

Jan Sobczak — Polish Historiography on the October Revolution (Achievements of the last twenty years 1957—1976)	3
Wiesława Toporowicz — The Polish Commisariat and Liquidation Commission for the Kingdom of Poland in Petersburg in the Light of Newly Found Archival Documents	21
Andrzej Bartnicki — Ideas of the October Revolution and Africa in the Period between World Wars I and II	45
Tomasz Wituch — Soviet-Turkish Relations in 1917—1922	61

*

Piotr Kraszewski — The Decline of the Authority of the Foreign Office between 1914 and 1922	79
Tadeusz Białas — Emigration and the Colonial Programme of the Maritime and Colonial League in the Years 1924—1930	103
Zenon Wartel — Endeavours of the German Minority to Extend Their Rights in Poland after the May Coup d'Etat	123
Zygmunt Mańkowski —Remarks on the Registry Offices of the Polish Clandestine Organizations in the Years of World War II	139

MISCELLANEA

Izaak Lewin (Yeshiva University, New York) — Attempts to Save European Jews with the Help of Polish Diplomatic Posts during World War II	147
Władysław Biernacki, Stanisław Kossuth — Underground Organization of Coal Mining in the Occupation Period	165

ARTICLES AND REVIEWS

SCHOLARLY LIFE

TABLE DES MATIERES

Dans le soixantième anniversaire de la Grande Révolution d'Octobre:

Jan Sobczak — L'historiographie polonaise sur la Révolution d'Octobre (réalisations des vingt dernières années, 1957—1976)	3
Wiesława Toporowicz — Le Commissariat polonais et la Commission de Liquidation pour les Affaires du Royaume de Pologne à Petrograd, à la lumière de nouvelles sources d'archives	21
Andrzej Bartnicki — Les idées de la Révolution d'Octobre et l'Afrique dans les années de l'entre-deux-guerres	45
Tomasz Wituch — Les relations turco-soviétiques, 1917—1922	61

*

Piotr Kraszewski — La crise de l'autorité du Foreign Office dans les années 1914—1922	79
Tadeusz Białas — La formation du programme d'émigration et de colonisation de la Ligue Maritime et Coloniale dans les années 1924—1930	103
Zenon Wartel — Les tendances de la minorité allemande à l'élargissement de ses droits en Pologne, après le coup d'état de mai	123
Zygmunt Mańkowski — Remarques sur les chancelleries des organisations clandestines polonaises dans les années de la Seconde Guerre mondiale	139

MISCELLANÉES

Izaak Lewin (Yeshiva University, New York) — Les essais de sauver les Juifs européens, faits par des missions diplomatiques polonaises pendant la Seconde Guerre mondiale	147
Władysław Biernacki, Stanisław Kossuth — L'organisation clandestine de l'industrie minière pendant l'occupation	165

CRITIQUE ET ANALYSE DES LIVRES

VIE SCIENTIFIQUE

INHALTSVERZEICHNIS

Zum sechzigjährigen Jahrestag der Grossen Sozialistischen Oktoberrevolution:

Jan Sobczak — Die polnische Historiographie über die Oktoberrevolution (die Errungenschaften der letzten zwanzig Jahre 1957—1976)	3
Wiesława Toporowicz — Das polnische Kommissariat und die Liquidationskommission für Angelegenheiten des Königreichs Polen in Piotrogrod im Lichte neuer archivalischer Dokumente	21
Andrzej Bartnicki — Die Ideen der Oktoberrevolution und Afrika in der Zwischenkriegszeit	45
Tomasz Wituch — Die sowjetisch-türkischen Beziehungen 1917—1922	61

*

Piotr Kraszewski — Die Krise der Autorität des Foreign Office in den Jahren 1914—1922	79
Tadeusz Białas — Die Gestaltung des Emigrations-Kolonial-Programms der See- und Kolonialliga in den Jahren 1924—1930	103
Zenon Wartel — Das Bestreben der deutschen Minderheit nach einer Erweiterung ihrer Berechtigungen in Polen nach dem Maiumsturz	123
Zygmunt Mańkowski — Bemerkungen über die Kanzleien der polnischen Geheimorganisationen in den Jahren des Zweiten Weltkrieges	139

MISZELLANEEN

Izaak Lewin (Yeshiva University, New York) — Versuche zur Rettung der europäischen Juden mit Hilfe der polnischen diplomatischen Vertretungen während des Zweiten Weltkrieges	147
Władysław Biernacki, Stanisław Kossuth — Die Untergrundorganisation des Kohlenbergbaus während der Okkupation	165

REZENSIONSARTIKEL UND REZENSIONEN

DAS WISSENSCHAFTLICHE LEBEN

Warunki prenumeraty

Cena prenumeraty półrocznej zł 60,—

Cena prenumeraty rocznej zł 120,—

Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele

— w terminach:

- do 25 listopada na styczeń, I kwartał, I półrocze roku następnego i na cały rok następny
- do dnia 10 miesiąca, poprzedzającego okres prenumeraty na pozostałe okresy roku bieżącego.

Jednostki gospodarki społecznej, instytucje i organizacje społeczno-polityczne składają zamówienie w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa-Książka-Ruch”.

Zakłady pracy i instytucje w miejscowościach, w których nie ma Oddziałów RSW, oraz prenumeratorzy indywidualni, zamawiają prenumeratę w urzędach pocztowych lub u doręczycieli.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71 w terminach podanych dla prenumeraty krajowej.

Sprzedaż numerów bieżących i archiwalnych:

w Księgarni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, sprzedaż gotówkowa i wysyłkowa numerów bieżących i archiwalnych, płatność gotówką, przelewem lub za zaliczeniem pocztowym. Adres: OR PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa, konto PKO 1531-912 I Oddział Warszawa.

*

Orders for this periodical from abroad can be placed with “Ars Polona” Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 Warszawa, Poland

or with

- Kubon & Sagner, Inhaber Otto Sagner, D8 München 34, Postfach 68, Bundesrepublik Deutschland.
- EarlsCourt Publications Ltd., 130 Shepherd Bush Centre, London W 12, Great Britain.
- Licosa Commissionaria Sansoni, Via Lamarmora 45, 50 121 Firenze, Italy.

Indeks: 35568